

1

Vsem pomaga sonce, nekaterim pa še nekaj znanja

RAZKOŠNO IN DOLGO CVETENJE TRAJNIC JE ŽELJA VSAKEGA LJUBITELJA VRTOV. PRI NEKATERIH VRSTAH TO LAHKO DOSEŽEMO ŽE S TEM, DA JIH POSADIMO NA NAJUGODNEJŠE MESTO. PRI DRUGIH STA POTREBNA MALO VRTNARSKEGA ZNANJA IN OBČUTEK. ZELENİ PRSTI SO PRI TEM ZELO DOBRODOŠLI. PREDNO SE NAUČIMO NEKAJ TEHNIK, KAKO PODALJŠATI CVETENJE PRI TRAJNICAH, SPONAJMO TISTE, KI SKORAJDA SAME CVETIJO VSE POLETJE, TJA DO JESENI. VEČINO JIH ZA LEPO CVETENJE POTREBUJE SONČNA RASTIŠČA.

Mehiški ožep (*Agastache foeniculum*) je zanimiva modro cvetoča trajnica z aromatičnimi listi. Vonj listov spominja na janež. Majhni, cevasti modri cvetovi so združeni v velika pokončna socvetja. Razcvetajo se od julija do septembra. Zraste do 100 cm v višino in do 40 cm v širino. Privabljajo čebele in metulje.

Lepe očke (*Coreopsis*) so prijetne, rumeno cvetoče trajnice, ki zrastejo do 40 cm. Odtenki rumene so zelo različni – od nežne, limonasto rumene do razkošne temno rumene. Nekatere sorte imajo celo dvojen cvet. Cveteti začnejo na začetku poletja, občudujemo jih lahko do oktobra. Posebno zanimiva je sorta 'Moonbeam' z limonasto rumenimi cvetovi. Zanimivi so tudi temno zeleni listi, igličaste oblike.

Gavra (*Gaura lindheimeri*) je ena izmed novjših trajnic, ki je že skoraj nepogrešljiva v vrtovih, na javnih zelenicah in tudi v sezonskih nasadih trajnic in enoletnic. Ime izvira iz grške besede gauros, to pomeni prelep, izreden in se nanaša na lepe cvetove. Ti so ponavadi beli z rožnatim navdihom, poznamo pa tudi bledordeče sorte. Cvetovi, ki po obliki spominjajo na drobne metulje, se neumorno odpirajo vse poletje, tja do pozne jeseni. Gavra se razraste do 100 cm v višino in do 40 cm v širino.

Dresen (*Persicaria amplexicaulis*) vsakič znova preseneča s pojavnostjo. Na prvi pogled neugledni listi se razrastejo v lep, močan šop, ki doseže tudi do 50 cm v premeru. Iz njega izraščajo tanka stebela, na koncu katerih so v ozka socvetja nanizani drobni cvetovi, ki so lahko rdeči, rožnati ali beli. Tisti rdeči so še posebno lepi. Brez prestanka cveti od junija do pozne jeseni. Zraste do 100 cm v višino in prenese tudi bolj mokra tla.

Russelov flomis (*Phlomis russeliana*) je zanimiva trajnica z debelimi, hrapavimi, srčastimi, jabolčno zelenimi listi, ki so na spodnji strani srebrni. Spodnji listi so vedno zeleni in lepi do pomladi. Razrastejo se v lepo, gosto gručo, ki zraste do 30 cm v višino in skoraj neprepustno prekrije tla. Na krepkih steblih se poleti razvijajo skupine čeladastih, masleno rumenih cvetov. Cveti dolgo, od junija do septembra. Rastlina je lepa tudi po cvetenju, z značilno obliko ra-

KAKO PRI TRAJNICAH PODALJŠATI CVETENJE

1. MAČJA META CVETI VSE POLETJE. MODRI CVETOV PRIBAVLJAJO METULJE IN ČEBELE, MODRO SIVI LISTI SO PRIJETNO AROMATIČNI. ČE SE PREVEČ RAZRAŠČA, JO LAHKO NA KONCU JUNIJA POREŽEMO. TAKO BO LEPŠE RASTI IN BO CVETELA DO POZNE JESENI.
2. GAVRA JE ENA IZMED NOVEJŠIH TRAJNIC IN SKORAJ ŽE NEPOGREŠLJIVA. CVETOV, KI PO OBLIKI SPOMINJAJO NA DROBNE METULJE, SE NEUMORNO ODPIRAJO VSE POLETJE IN DO POZNE JESENI.
3. DRESEN: DROBNI RDEČI CVETOV SO NANIZANI NA KONCU TANKIH STEBEL IN SE BREZ PRESTANKA ODPIRAJO OD JUNIJA DO POZNE JESENI.
4. NEKATERE TRAJNICE ZA BOGATO CVETENJE IN LEPO RAST ZAHTEVAJO, DA JIH POGOSTEJE PRESAJAMO, REĐIMO ALI DELIMO. TAK PRIMER SO JESENSKE ASTRE, KI JIH DELIMO NA VSAKE DVE ALI TRI LETA, KO SO CVETOV MANJŠI KAKOR PREJŠNJA LETA IN KO MANJ CVETIJO.
5. AMERIŠKEMU SLAMNIKU SPROTI ODSTRANJUJEMO ODCVETELE CVETOVE. TAKO BO BOGATO CVETEL DO ZGODNJE

JESENI. CVETOVE POREŽEMO, ŠE PREDEN SE RAZVIJE SEME, SAJ S TEM DOSEŽEMO, DA BO RASTLINA PORABILA ENERGIJO ZA NASTANEK NOVIH CVETOV IN NE SEMENA.

6. OSTROŽNIK PO PRVEM CVETENJU POREŽEMO SKORAJ DO TAL. PAZIMO, DA PUSTIMO NEKAJ ZELENIH DELOV, V CELOTI ODSTRANIMO VOTLA CVETNA STEBLA. TAKO BODO AVGUSTA IN SEPTEMBRA POCVITALI.
7. MEHIŠKI OŽEP JE ZANIMIVA MODRO CVETOČA TRAJNICA Z AROMATIČNIMI LISTI. MAJHNI, CEVASTI MODRI CVETOV SO ZDRUŽENI V VELIKA POKOČNA SOCVETJA. RAZCVETAJO SE OD JULIJA DO SEPTEMBRA.
8. VRTNA TRADESKANCIJA JE ZELO TRPEŽNA TRAJNICA, KI BREZ VEČJE NEGE DOLGO ČASA RASTE NA ISTEM MESTU. CVETOV PRI VRTNI TRADESKANCIJI SO ODPRTI SAMO ZJUTRAJ, POTEM SE ZAPREJO IN ZNOVA ODPREJO ŠELE SREDI POPOLDNEVA.
9. RUSELOV FLOMIS JE ZANIMIVA TRAJNICA IN CVETI OD JUNIJA DO SEPTEMBRA. RASTLINA JE LEPA PO CVETENJU, Z ZNAČILNO OBLIKO RASTI, KI SE ZLASTI LEPO IZRAZI POZIMI.

sti, ki se posebno lepo izrazi pozimi. Zraste do 90 cm v višino in do 40 cm v širino.

Vrtna tradeskancija (*Tradescantia x andersoniana*) je zelo trpežna trajnica, ki brez večje nege dolgo časa raste na istem mestu. Cvetovi so pri različnih sortah lahko beli, rožnati, rdeči, lila, purpurni, vijoličasti, modri in dvobarvni. Sorte se lahko nekoliko razlikujejo po višini. Zrastejo do 50 cm v višino in 45 cm v širino. Cvetovi pri vrtni tradeskanciji so odprti samo zjutraj, potem se zaprejo in znova odprejo šele sredi popoldneva.

Poleg opisanih trajnic se z bogatim cvetenjem odlikujejo še številne druge, kot so ameriški slamniki (*Echinacea*), mačja meta (*Nepeta*), nizke zvončnice (*Campanula*), tiarela (*Tiarella*) in rudbekija (*Rudbeckia*).

KAJ IN KAKO POREZATI

Pri preostalih trajnicah, ki za bogato cvetenje potrebujejo nekaj pomoči, si pomagamo predvsem s škjarjami, za dodatek pa z občasnim gnojenjem in zalivanjem v sušnih mesecih. Najpomembnejša opravila

Varni na dopust!

Toplo sonce nas že vabi na zaščitni počitek, da leš stran od vsakodnevnih skrbi in težav, na morje, piknik ali v gore. Poletni vročini čez dan sledijo topli večeri, ko pišimo na dan nadležne žuželke. In naše brezskrbnost se kmalu prelevi v pravo nočno mardo. Neusmiljeno se nas latijo konvriji, muhe, škorpiljoni, ose, na pikniku se lahko usedemo ravno v mravljišče. Je našega dopusta konec?

Leteči in gomazei insekti niso le nadležni, pač pa tudi zdravju škodljivi. Na mestu pikov pogosto dolimo vnetje, lahko celo močnejša alergijska reakcija. Žuželke pogosto prenašajo tudi nevarne pravo očelje bolezni, zato se jim je priporočljivo izogniti ali vsaj omiliti stik z njimi.

Recept uspešnega izogibanja

Pikam, ugrizam ter onesnaženju hrane in pijače se lahko izognemo tako, da se ne zadržujemo na območju z veliko dišečega cvetja. Sladkih jedi in pijač v naravi ne uživamo, saj sladek vonj privablja žuželke kot magnet železa. Čimni oblačilom se izogibamo, saj zelo privlačijo komarje, raje si nadamemo svetla oblačila, ki odražajo sončne žarke. Kerati pa tudi nadležne žuželke. Nepriljetne situacije, okolišine ali celo alergijske reakcije so dober razlog, da v kavču najdemo dovolj prostora tudi za primerno zaščito, ki nam bo omogočila brezskrben odih.

Znebiti se mrčesa

V dopustniškem prebivališču, apartmaju, prikolici ali šotaru, ki so bili dolgo časa prazni, se je naveliko nabralo vrst letečih in gomazejih žuželk, predvsem komarjev, muh in mušic, ščurkov, mravelj in pršic, ki prežijo na vsak drobec hrane.

Prostane zaščitimo z Effect univerzalnim insekticidom (v obliki aerosola), ki deluje učinkovito in dolgotrajno. Posebna formula z dodanim repelentom in prijetnim vonjem prepreči, da se mrčes ne bo vnil, tudi ko bomo prostor presušili.

Muha ni le nadležna

Nadležna muha s svojimi izločki, slino, iztrežki in dlačicami prenaša številne pravo očelje dihalnih, črevesnih in kožnih obolenj. Nevednostim se izognemo tako, da okolišine, vrst in predvsem v jedilni kot nastavimo Effect muholovko v roli, ki bo pokalil vse nepridržavke.

Težava z mravljami!

Nadležne so lahko tudi mravlje, da nam ne bodo uničevale miru, lahko uporabimo Effect valbo za mravlje, ki deluje tako proti čimni mravlji kot tudi terankam. Namestimo jo na ustreznem mestu, kot so shrambe, bližina vhodov v šotar ali prikolico, na terase ali balkone apartmajev. Prednost valbe je, da deluje z samodejnimi učinki, zato jo mravlje odnesejo v gnezda in okužijo celotno kolonijo. Za takojšnje zatiranje lahko uporabimo tudi naraven Effect posip proti mravljam. Ker je popolnoma iz naravnih sestavin ga lahko brezskrbno uporabljamo tudi na vrto.

Zadani Effect

Pokličite na telefonsko številko
01 7558 160 in nam sporočite gesto oglasa «EFFECT».

Prvih 10 bralcev bomo nagradili z Effect presenečenjem.

KAKO PRI TRAJNICAH PODALJŠATI CVETENJE

so: rezanje po prvem cvetenju, sprotno odstranjevanje odcvetelih cvetov, delitev in presajanje, ko postanejo cvetovi manjši.

Z odstranjevanjem odcvetelih cvetov podaljšamo cvetenje ali pospešimo pocvitanje. Cvetove porežemo, še predno se je razvilo seme, saj s tem dosežemo, da bo rastlina porabila energijo za nove cvetove in ne semena.

Trajnice, kot sta ostrožnik (*Delphinium*) in volčji bob (*Lupinus*), po prvem cvetenju porežemo skoraj do tal. Pazimo, da pustimo nekaj zelenih delov, v celoti odstranimo votla cvetna stebela. Priporočljivo je tudi, da jih nekoliko zalijemo. Ostrožniki bodo tako avgusta in septembra pocvitali.

Skoraj do tal lahko porežemo nekatere krvomočnice (*Geranium*) in plahtico (*Alchemilla mollis*). Ko bodo ponovno odgnali, bodo lepše in bujnejše rasti, hkrati bodo znova zacveteli.

DELJENJE: POMEMBNE SO RASTNE RAZMERE

Nekatere trajnice za bogato cvetenje in lepo rast zahtevajo, da jih pogosteje presajamo, redčimo ali delimo. Glede na to, na koliko časa je posamezno vrsto treba deliti, ločimo več skupin trajnic; na tiste, ki jih delimo na dve leti ali tri leta, na tiste, ki jih delimo na tri ali pet let, in nazadnje na tiste, ki

jih delimo šele po sedmih ali desetih letih rasti na istem mestu.

Natančneje je težko opredeliti, katera trajnica sodi v to ali ono skupino, saj vpliva na rast in razvoj rastline veliko dejavnikov. Predvsem so pomembne razmere, v katerih trajnica raste.

Trajnice presajamo in delimo pomladi ali jeseni ali pred cvetenjem ali po. Ravnamo se lahko tudi po pravilu, da trajnice presajamo pred cvetenjem ali tik po njem. Nikoli pa ne med cvetenjem. Vsekakor je priporočljivo, da trajnico, ki jo želimo presaditi, porežemo, tako da odstranimo vse cvetove in večino listja, da se med presajanjem in deljenjem rastlina ne bi preveč izčrpala. Vsekakor moramo zagotoviti zadostno količino vlage, lahko jih tudi nekoliko zasenčimo.

**BESEDILO IN FOTOGRAFIJE
BERNARDA STRGAR SATLER****KDAJ JE TRAJNICO PRIPOROČLJIVO DELITI:**

- ko so cvetovi manjši kakor prejšnja leta
- ko je cvetenje manj izrazito
- ko je rastlina videti neugledno
- ko rastlina v sredici šopa ne odganja več
- ko je rast manj bujna